

Velike ribe male žro...

Naslov pove resnico, vsaj tako je bilo videti v Ribogojnici Podvodje 2 pod Šmarno gor, nemara pa v odnosih med ljudmi pogosto tudi ni drugače.

Pričakal nas je tovariš Martin Prah, ribogojec Ribogojnice Ribiške zveze Slovenije za Zvezo ljubljanskih ribiških družin. Ravno kar je v plitvem ribniku krmil velike postrvi:

• »Za uspešno gojitev dnevno porabimo najmanj tono hrane. Ribjo hrano sestavljajo manjše morske ribe, piščančja drobovina in posebni briketi, ki vsebujejo ribjo moko, sojo, kostno moko, vitamine, fosfate in druge koristne snovi. Briketi so dragi in jih najmanj uporabljamo.«

• Potem je povedal še kopico posebnih zahtev, o katerih polpoklicni ribiči najbrž mnogo ne razmišljajo: voda mora biti skrajno čista, njen pretok po možnosti visok in hiter. Ob nizkem vodostaju ribam dovajajo kisik posebne črpalke. Imajo 26 ribnikov, v katerih so ribe sortirane po velikosti. Gojijo sulce, potočne in ameriške postrvi:

• »Gojene sulce razpošiljamo slovenskim ribiškim družinam, zahtevajo pa jih tudi v drugih republikah. Nemara je naša zasluga, da ta riba sploh še plava v domačih vodah...«

• Sulec, dolg od 4 do 6 cm, stane borih 4,30 dinarja. Krmljeni zarod šarenk je po 0,50 dinarja kos in potočnih postrvi 0,60 dinarja kos. Poceni, ni kaj! Toda preden riba doseže tako imenovano porcijsko težo, mine 14 do 16 mesecev, takrat tehta 25 do 30 dkg.

• »Okus gojene ribe je podoben ulovljeni rečni, toda tista prava je le nekoliko okusnejša. Svobodna riba si mora hrano loviti, torej se mnogo giblje. Njeno meso je pusto, te tukaj pa so zanesljivo nekoliko zaležane, hrano imajo zagotovljeno v rednih obrokih...«

• Nedolgo nazaj so gojili tudi lipana, vendar pa je to izredno občutljiva riba, ki v ribogojnicah zahteva posebne gojitvene pogoje, ti pa tukaj niso dani ...

• Postrvi se drstijo pozimi, smukanje iker poteka v največjem mrazu. Ribo je potrebno prek spodnjega dela telesa strokovno stisniti in ike polizijo v nastavljen posodo. Čeznje posujejo spermo samca, vse skupaj dobro pre-

mešajo, dolijejo vode in poraja se življenje. V valilnici se pri poprečnih dnevnih temperaturah v enem samem valilniku izvali do 8.000 rib. Valilnikov imajo 160. Navadno je v ribnikih ribogojnice približno 25 ton rib, letna proizvodnja obsega do 50 ton. Tržišču ribe prodajajo dnevno od 7. do 14. ure, prednost pri nakupu imajo seveda ribiške družine. Ostalo kupujejo pretežno ljubljanske restavracije. Ribe gredo dobro v promet in posebne reklame pravzaprav ne potrebujejo. Vse to so suhi podatki, ki malo ali celo nič ne povedo o ljudeh, ki ribe gojijo:

• »Da,« je rekel tovariš Martin Prah, »kdor hoče vzgajati ribe, jih mora vendarle imeti rad. Rad moraš imeti tako delo...« Tovarišu Prahu prihodnje leto poteče že 20 let, kar se je zapisal poklicu ribogojca. Semkaj je prišel leta 1958 kot mlad fant z Dolenjskega. Poln muhavih domislic in »raubičarsko« razpoložen se je javil na razpis, opravil šolo in poslej živi v tem lepem, zelenem, mestnemu hrupu odmaknjenemu kraju:

• »Saj ne, da bi ne bilo problemov, živim pa v naravi in kdor ima svoje delo rad, vse nekako laže prenese...«

1969 ga je na poti k izvoljenki povozil tovornjak. Osem ton in pol je zapeljalo čezenj:

• »Neizmerno upanje in volja do življenja sta me izmazali. Od takrat pa do danes še nisem bil bolan...«

• Cvrsti, mali mož nam je potem pokazal najlepše trofeje. Videli smo postrv velikanke, meter dolgo živo temno pikasto poleno. Riba je stara 15 let in tehta med 12 in 13 kilogrami. Sploh so bili v tistem ribniku sami čedni »štikljci«, dolgi vsaj nad 50 centimetrov. V bistro vodo je kar z lopato vrgel zajeten šop hranljivih rib. Srebrnkasti trebuhu so bliskovito izginili v gobčih velikank...

• Sulci žro žive ribe. Na pogled leni orjaki so bliskoma zgrabili tudi do 30 centimetrov dolge rdečerepke. Svaljkasta telesa so s plonom v žrelu bliskovito odplavala, ostali požrešneži pa so se pričakujoče premetavali v bližini krmilca:

• »Idealna ribogojnica mora gojiti vsaj 250 ton in več rib letno, tako sem si ogledal v Italiji. Vendar pa je tudi naša lepa...«

• Resnično so med ribniki razkošni nasadi lepo dišečih vrtnic, poti tudi večinoma asfaltirane:

• »Kaj smešnega bi radi slišali? No, takrat, ko sem treščil na hrbet v ribnik pri — 25°C, ni bilo ravno smešno. Iz vode sem se sicer bliskovito izvlekel, toda zunaj je obleka hipoma otrdela in potem sem racal kakor ledeni mož. Zdajle je to seveda smešno...«

• In problemi?

• »Imamo, imamo... Voda Gameljščice ni več tako čista, nekdo menda vanjo spušča odplake. Vsekakor bi občinski inšpektorji morali raziskati črne gradnje ob zgornjem toku vode. In bližnji kamnolom nam dela velike preglavice. Resnično nam gre za biti ali ne biti...«

• In zakaj ribogojnice, ribištvo nasploh?

• »Zelo preprosto! Ribogojstvo je gojenje rib predvsem za prehrano, ribič pa je človek, ki si v naravi odpočije zrahljane živce... Veste, zakaj nosi ribič na ribolov tudi mlo?«

• »????...«

• »Zato vendar, da si potem, ko en drek ujame, dobro umije roke...«

• Martin Prah se je sproščeno in glasno zasmel. Ne bi menjal svojega dela, čeprav ga nekoliko daje revma. Zelenje, ribe, narava in tudi revma so pravo bogastvo v primeri z zaohtlimi prostori...

Bogomir Šefić

7x dnevnik
malega
Šiškar-jaz

Nedelja

Danes smo se peljali po novi Celovski in se mi je tako mlo storilo, da sem moral kar še enkrat napisati moja čustva do navedene ceste.

Namreč, grda laž je, kar sem rekel zadnjič, da semafori mežikajo v prazno. Pfuj, packa, kako sem se zlagal. Goreli so namreč tisto nedeljo čisto vsi. Šli smo namreč jaz, mama in teta Mary, ki je prišla na obisk iz Amerike, z Brnika in smo ji razkazovali Šiško.

Nakar smo, če grem od začetka, prišli do prvega semafora v Šentvidu. Teta Mary je rekla wonderfull, kar je pomenilo, da je navdušena in da je to krasno, ker imamo tudi pri nas semafore.

Ata je jezno rekel, da imamo pri nas še kaj drugega, ne le semafore, jaz sem se pa hihital. Nato smo speljali in se vozičkali nekaj metrov ter prispeli do drugega semafora. Teta Mary je rekla dvakrat wonderfull in sem se jaz bal, da jo bo kap, kajti kar dveh semaforov v Jugoslaviji najbrž ni pričakovala. Ko smo dočakali zeleno luč, nas je bilo že veliko, kajti tisti hip je vozilo proti morju obilo auslenderjev in so vsi čakali na zeleno luč. Semafor namreč deluje takole: ko na Celovski gori rdeča in tisoč ljudi čaka, gori na pikzigmarski stranski cesti zelena in se pelje kakšen tip v fičkotu. Da ne bo pomote — jaz nimam čisto nič proti fičkom...

No, nato smo se peljali do naslednjega semafora. Spet rdeča. Teta Mary je bila čisto preč in je rekla, da toliko semaforov na kupu še pri njih v Ameriki nimajo.

Amaterji! Kako neki se vozijo, če nimajo na vsakih petdeset metrov semafora. Saj se lahko vsi pobijejo...

Pri četrtem in petem semaforu, na katerih je istotako gorela rdeča luč, se je začela Mary rahlo dolgočasiti in pri šestem je vprašala, če jo morda zafrkavamo. Rekli smo ji sicer, da ne, ampak jaz nisem čisto prepričan, če nas vseh skupaj kakšen hudo in grdo ne zafrkava...

Ponedeljek

Teta Mary se je že čisto navadila na Šiško in Jugoslavijo. Danes sem jo peljal malo peš naokrog, toda nekaj več o tem bom moral napisati drugič, ker me zdajle kliče Joško in greva žogo brat.

Srečko